

Рис – цінна культура, якої бракує в Україні, оскільки наша країна залежна від імпорту, багато зерна завозиться з Китаю та Єгипту. При цьому вітчизняні аграрії можуть виробляти набагато якісніший і смачніший рис. Так, підприємство «Рис груп» уже десять років вирощує рис у Кілійському районі Одеської області. Власник господарства Михайло Романенко, розповів «Пропозиції» про специфіку вирощування рису в Україні.

Михайло Романенко

Українські фермери можуть на 60% забезпечувати країну якісним вітчизняним рисом

? Скільки площ господарства відведено під рис і чи вдалим був попередній рік?

– 2020 року під рис в нашому господарстві було закладено 432 га, цього року плануємо розширити площі під рисом до 500 га. Рис – наша основна культура, крім того вирощуємо інші зернові.

Попередній рік був дуже важкий для вирощування рису. Суттєво підвищилася вартість води, а рис без води не росте, крім того, з року в рік підвищується і вартість енергоносіїв. Рентабельність виробництва знижується, тому, щоб вирощувати рис з вигодою, потрібно отримувати достойний урожай.

? Які інвестиції потрібні для вирощування рису?

– На сьогодні витрати на 1 га становлять близько 60 тис. грн. Сюди включені

ціна насіння, хімії та води, трудовитрати тощо. В середньому з одного гектара отримуємо 8,0–8,5 т зерна, це доволі високі показники. Якщо збирати 6,0–6,5 т/га, то за нинішніх цін на воду та енергоносії рентабельність вирощування рису буде дуже низькою, хоча раніше і такий урожай був прибутковим. Проблема у тому, що держава не підтримує вітчизняних рисівників. Чинникам простіше завезти імпортований рис, а це дуже тисне на ціну українського зерна, при цьому якість закордонної продукції за смаковими показниками, розміром зернят, часто значно поступається вітчизняній. Наші споживачі, які цінують смак рису, готові купувати його за досить високою ціною. Так, ціни на рис, що за якісними показниками відповідає українському, в Туреччині, Румунії та Болгарії значно вищі.

? Які сорти рису переважають в господарстві?

– В основному вирощуємо елітні сорти. Це італійські, турецькі сорти, що районовані в нашій місцевості, з якими ми навчилися працювати. Самий передовий сорт рису в Україні – це Кameleon, ще сіємо сорт Лінче, а також сорти вітчизняного Інституту рису. Проте сьогодні, за масштабного імпорту, який особливо зріс за останні два роки, сіяти вітчизняні сорти не дуже вигідно. Фермер просто не витримує конкуренції, адже Китай завозить продукцію дуже схожу на нашу, але гіршої якості. Ми ж намагаємося вирощувати рис набагато крупніший, не схожий на китайський, і на ньому можна заробляти.

Насіння вирощуємо самі, еліту закупаємо в Туреччині.

? Що найскладніше у процесі вирощування рису?

– Рис росте майже півроку, перебуваючи у воді, і весь цей час за ним потрібно стежити: контролювати рівень води, заміченість бур'янами, поширення хвороб, вплив кліматичних умов... Торік весна була холодна, це гальмувало схожість рису. Загалом, на полі потрібно бути щодня, дивитися, як рис росте, що відбувається на кожному етапі вегетації. Не можна сказати, що у процесі вирощування є щось менш, а щось більш важливе, кожен процес та стадія вимагають прискіпливої уваги.

? Чи вистачає спеціалізованих саме для рису ЗЗР?

– Величезна проблема за вирощування рису – це бур'ян плоскуха, якої є дуже багато видів: плоскуха звичайна, плоскуха рисова та великоплідна. Посіви засмічує також широкий спектр болотних бур'янів (види бульбоочерету, ситі). До недавнього часу асортименту препаратів для захисту від цих бур'янів не вистачало, ситуація була майже критичною. Втім нещодавно Corteva Agriscience випустила на ринок препарат Ді-вікстон®, що дав можливість контролювати всі ці бур'яни. І це великий крок – реєстрація нового гербіциду для захисту рису. Ми та інші підприємства вже працювали з ним 2020 року. Результати задовольняють, препарат дійсно працює і на 100% вирішує проблему бур'янів у посівах рису. Тому на наступний рік ми вже дали заявку на цей гербіцид.

На сьогодні витрати на 1 га становлять близько 60 тис. грн. Сюди включені ціна насіння, хімії та води, трудовитрати тощо. В середньому з одного гектара отримуємо 8,0–8,5 т зерна, це доволі високі показники

? Як дозріває рис? Чи потрібно проводити десикацію?

– Десикація потрібна, але препарати потрібно застосовувати на ранніх термінах збирання, пізніше вони уже не працюють. Того року робили десикацію на половині своїх рисових полів. Там, де була проведена обробка препаратами з прискорення дозрівання, збирання було набагато легшим, ніж на необроблених посівах.

? Чи потрібна спеціальна техніка для збирання?

– Оскільки рис росте у воді, на болотних ґрунтах потрібні спеціальні рисові комбайни з рисовим обладнанням на гусеничному ході. Колісними комбайнами зібрати рис не можливо. Крім власної техніки використовуємо орендовані агрегати, тому що рис – це культура, що потребує максимально швидкого збирання за сприятливих погодних умов. Терміни вегетації й дозрівання у різних сортів – різні, тому збирання йде поетапно, починаючи з середини вересня по листопад.

? Які інноваційні підходи застосовані у господарстві «Рис груп»?

– По рису майже щороку на ринку з'являється щось нове – препарати, технології, крім того, кожен сорт по-своєму реагує на живлення – і тільки постійні експерименти на невеликих ділянках допомагають дослідити реакцію рослин на них, щоб у майбутньому досягати пристойного врожаю.

Ми обмінюємося досвідом з іншими фермерами. Зацікавленість у рисі зростає, тому що вирощувати зернові культури на півдні Одещини без поливу вже не вигідно. Того року фермери отримали колосальні збитки, у цьому регіоні рятує лише зрошення. І якщо порівнювати рис з іншими культурами на зрошенні, то вирощувати рис вигідніше, адже його можна продати дорожче.

Сьогодні за масштабного імпорту сіяти вітчизняні сорти не дуже вигідно

Величезна проблема за вирощування рису – це бур'ян плоскуха

? Як довго можна експлуатувати рисові чеки?

— Через дефіцит земель, наприклад у Туреччині, рис вирощують на одному місці протягом 15–20 років поспіль. Ми дотримуємося сівозміни — два роки рис, потім інша культура, потім знову рис. В нашому господарстві встановлені чеки радянських часів, ми своїми силами, як можемо, підтримуємо їх у робочому стані.

? Розкажіть, будь ласка, про рисопереробний завод.

— Власний рисопереробний завод дає можливість реалізувати повний закритий цикл виробництва. «Рис груп» вирощує і переробляє рис-сирець, а підприємство «Тріада Південь» реалізує рис у вигляді круп гуртом, постачаючи їх у торгівельні мережі по всій Україні. Це різні сорти рису, 8 позицій, розфасовані у мішки по 25 кг.

На заводі встановлене обладнання китайського виробника, до слова, КНР — лідер із вирощування й виробництва рису у світі.

Потужність заводу 40 т на добу. Рис такої якості, що його виробляють на нашому заводу, в Україні отримує ще лише одне підприємство. Проблем зі збутом не маємо, тому що сировина дійсно якісна, відповідно, і крупи отримуємо високоякісні.

Лушпиння йде на корм тваринам. Фасується і продаємо тваринницьким госпо-

Для збирання використовуємо комбайни з рисовим обладнанням на гусеничному ході

Зацікавленість у рисі зростає, бо вирощувати зернові культури на півдні Одещини без поливу вже не вигідно

дарствам, тобто виробництво рису повністю безвідходне.

Сировину розподіляємо так, щоб сирця вистачало на весь період — від збирання врожаю до наступного врожаю. Протягом 10 років напрацювали клієнтську базу. Потужність нашого заводу не дає можливості приймати сторонні замовлення. До того ж, переважна більшість інших виробників рису теж мають свої невеликі власні заводи. Загалом, ми могли б збільшити потужність, але є проблема нестачі сировини, тобто рису-сирця.

Ми намагаємося вирощувати рис набагато крупніший, не схожий на китайський...

? Тобто Ви не боїтесь конкуренції з боку інших рисівників?

— Конкуренція у нас, в першу чергу, за землю. На сьогодні величезна конкуренція за чеки, зрощувану землю. Фактично, триває битва за кожен гектар. Нині ми орендуємо землю, платимо достойну орендну плату, найвищу у нашому районі — близько 8 тис. грн за гектар. Якщо закон про віль-

ний обіг землі набере чинності, і будуть охочі її продати, будемо скуповувати, бо якщо ми цього не зробимо, придуть закордонні компанії, і через два-три роки, коли буде дозволено викуп землі іноземцями, ми будемо рабами на власній землі.

? Які кроки повинна була б зробити держава для підтримки вітчизняного рисівництва?

— Насамперед ввести квоти на ввезення імпортного рису. Щоб кожного місяця дозволялось ввезення певної кількості зерна. А не так як тепер: завозять десятки тисяч тон, відповідно, ціна різко знижується. Звичайно, Україна не обійдеться без імпортного рису, завозити рис потрібно, але при цьому слід контролювати ціну. Останнім часом Україна стала великим ринком збуту для китайського рису.

? Скільки нині споживають рису українці? І який обсяг могли б забезпечити вітчизняні виробники?

— На одну людину — близько 10–15 кг на рік. Проте культура споживання рису в Україні постійно зростає. Рис сьогодні вирощують у Херсонській та Одеській областях, це дає змогу забезпечити внутрішній ринок на 30%. За умов підтримки держави цей показник може бути більшим. Рисові чеки будувалися ще за радянських часів, нині вони у занедбаному стані... потрібно відновлювати та будувати нові канали. Це величезні кошти, інвестувати які не під силу звичайному фермерові. Якби держава була зацікавлена у розвитку вітчизняного рисівництва, то можна було б 60% ринку забезпечити власними силами.

Н. Рудніченко

Спеціально для журналу «Пропозиція»

100 знімків
Вашого поля
кожного сезону

FIELD MANAGER надає Вам супутникові знімки

та специфічні по польовим зонам рекомендації

для найкращого планування

Отримуйте всю інформацію, необхідну для оптимізації виробництва продукції рослинництва — швидко, легко та безпечно. Наприклад:

- Прогнози погоди, ризики шкідників та хвороб рослин — чого можна очікувати?
- Управління полями: рекомендації щодо оптимального застосування фунгіцидів, інсектицидів та добрив — коли і в якій кількості вносити?
- Документування та аналіз усіх польових активностей з вирощування рослин — що відбувається в кожній зоні Вашого поля?
- Карти польових зон: карти біомаси та карти рівня продуктивності поля — дізнайтеся, які ділянки можна удосконалити.

Ми оцифруємо Ваше господарство. Зателефонуйте або напишіть нам!

+380800501852 (безкоштовно), Пн-Пт: 09:00 - 18:00
ukraine@xarvio.info, www.xarvio.com

